

Številka: 0712-1/2013/838

Datum: 11.3.2013

G. Franc Pojbič, franc.pojbic@avp-rs.si*Spoštovani,*

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) je dne 6. 3. 2013 prejel vaše elektronsko sporočilo, v katerem navajate, da imate zanesljive informacije o tem, da imajo določene avtošole v svojih vozilih vgrajene sledilne naprave (npr. na podlagi GPS sistema ali drugega radijskega sistema) in sistem za sledenje vozil, s katerim lahko preko monitoringa sproti ugotavljajo točen vsakokratni položaj vozila na vožnji. Eden od domnevnih primerov je AMZS. Sprašujete, ali je takšno sledenje dopustno in zakonito.

Avtentično razlago posameznih določb zakona daje le Državni zbor, neobvezno pa predlagatelj zakona, zato vam na podlagi informacij, ki ste nam jih posredovali, v nadaljevanju na podlagi 7. točki prvega odstavka 49. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/2007 – UPB1, v nadaljevanju: ZVOP-1) ter 2. člena Zakona o informacijskem pooblaščenecu (Uradni list RS, št. 113/2005 in 51/2007 – ZUstS-A, v nadaljevanju: ZInfP), posredujemo naše neobvezno mnenje v zvezi z vašim vprašanjem.

Uvedba GPS tehnologije za sledenje službenih vozil je po mnenju Pooblaščenca dopustna le, kadar istega namena, zaradi katerega se uvede sledenje, ni mogoče doseči z milejšimi ukrepi, ki ne posegajo v zasebnost, svobodo gibanja in dostojanstvo delavcev. Pred uvedbo GPS tehnologije je delodajalec dolžan s sprejetjem notranjega akta delavca seznaniti s tem, da se v službenih vozilih za določen namen (ki ga opredeli delodajalec) uporablja GPS tehnologija. Delodajalec je dolžan delavca, ki uporablja službeno vozilo, seznaniti z napravo, načinom delovanja naprave, namenom namestitve s strani delodajalca ter s primeri, v katerih bodo podatki uporabljeni. Skrivno sledenje zaposlenim in tudi drugim, ki se vozijo skupaj z zaposlenimi, ni dopustno.

Osební podatek je v skladu s 1. točko 6. člena ZVOP-1 katerikoli podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen, pri čemer je posameznik določena ali določljiva fizična oseba, na katero se nanaša osebni podatek. Vsi osebni podatki sami po sebi ne uživajo zaščite po ZVOP-1, ampak so te zaščite deležni le v primeru, če so del zbirke osebnih podatkov ali so namenjeni vključitvi v zbirko osebnih podatkov, kot to določa 5. točka 6. člena ZVOP-1. Pri GPS (Global Positioning System) gre za satelitski navigacijski sistem, ki se uporablja za določanje natančnega položaja in časa, kjerkoli na Zemlji. Če se podatki o lokaciji posameznika v določenem trenutku shranjujejo za namene kasnejših pregledov, analiz in podobno, nastane zbirka osebnih podatkov po ZVOP-1, zato je njeno obdelavo potrebno presojati z vidika ZVOP-1.

Obdelava osebnih podatkov pomeni v skladu s 3. točko 6. člena ZVOP-1 kakršnokoli delovanje ali niz delovanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki, ... zlasti zbiranje, pridobivanje, vpogled, uporaba, razkritje s prenosom, sporočanje, širjenje ali drugo dajanje na razpolago ... Splošne pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov so navedene v 8. členu ZVOP-1. Osebni podatki se lahko obdelujejo le, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon ali če je za obdelavo določenih osebnih podatkov podana osebna privolitve posameznika. Namen obdelave osebnih podatkov mora biti določen v zakonu, v primeru obdelave na podlagi osebne privolitve posameznika pa mora biti posameznik predhodno pisno ali na drug ustrezen način seznanjen z namenom obdelave osebnih podatkov. Pri obdelavi osebnih podatkov je potrebno upoštevati načelo sorazmernosti, ki je kot temeljno načelo opredeljeno v 3. členu ZVOP-1 in določa, da morajo biti osebni podatki, ki se obdelujejo, ustrezni in po obsegu primerni, glede na namene, za katere se zbirajo in nadalje obdelujejo.

Pooblaščenec poudarja, da je uvedbo sledenja službenih vozil potrebno presojati tudi z vidika varstva osebnih podatkov zaposlenih, ne le z vidika interesov delodajalca. Vsak zaposleni ima namreč tudi pravico do zasebnosti na delovnem mestu, kamor lahko uvrstimo službeno vozilo, zlasti če je možna uporaba vozila tudi v zasebne namene in izven delovnega časa. Pred uvedbo GPS tehnologije mora delodajalec ugotoviti, če je

mogoče isti namen, zaradi katerega želi v avtomobile namestiti GPS naprave, doseči z uvedbo ukrepov, ki manj posegajo v zasebnost, svobodo gibanja in dostojanstvo delavcev. Pri presoji utemeljenosti (potrebnosti, nujnosti) uporabe sledilnih naprav ne zadostuje, da delodajalec zgolj pavšalno navede, da takšen sistem potrebuje za nadzor delovnega procesa.

Obdelava osebnih podatkov je na delovnopravnem področju omejena in urejena z Zakonom o evidencah na področju dela in socialne varnosti (Uradni list RS, št. 40/2006; v nadaljevanju: ZEPDSV) ter Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2002 in 103/2007; v nadaljevanju: ZDR). ZEPDSV določa vrste in vsebino evidenc s področja dela in socialne varnosti, način zbiranja podatkov, vodenja in povezovanja evidenc, način posredovanja podatkov za potrebe državnih organov, lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil ter ostalih uporabnikov, ki podatke potrebujejo za opravljanje zakonsko določenih nalog. Evidence, ki jih morajo delodajalci voditi, so določene v 12. členu ZEPDSV. Med evidencami pa ni predvidene evidence, ki bi nastala na podlagi uporabe GPS naprave, zato je obdelavo podatkov v primeru uporabe GPS naprave potrebno presojati z vidika ZDR. ZDR v 46. členu določa, da se osebni podatki delavcev lahko zbirajo, obdelujejo, uporabljajo in dostavljajo tretjim osebam samo, če je to določeno s tem ali drugim zakonom ali če je to potrebno zaradi uresničevanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja ali v zvezi z delovnim razmerjem. Osebnostne podatke delavcev lahko zbira, obdeluje, uporablja in dostavlja tretjim osebam samo delodajalec ali delavec, ki ga delodajalec za to posebej pooblasti. Osebni podatki delavcev, za zbiranje katerih ne obstoji več zakonska podlaga, se morajo takoj izbrisati in prenehati uporabljati. Iz te določbe torej izhaja, da delodajalec lahko obdeluje delavčeve osebne podatke le, če je to potrebno zaradi uresničevanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja ali v zvezi z delovnim razmerjem.

Delodajalec je pred uvedbo sledenja službenih vozil s pomočjo GPS naprav dolžan delavca vnaprej opozoriti na sledenje in ga seznaniti z delovanjem in načinom uporabe GPS naprave, namenom namestitve s strani delodajalca ter s primeri, v katerih bodo podatki uporabljeni, in sicer na način, da v ustreznem notranjem organizacijskem aktu predpiše ustrezna opozorila, navodila in ukrepe. Z vsebino takšnega akta morajo biti seznanjeni vsi delavci, ki imajo pravico do uporabe službenih vozil.

Uvedba GPS tehnologije za sledenje službenih vozil je po mnenju Pooblaščenca primerna, kadar delodajalec dokaže, da je to potrebno zaradi zaščite premoženja in lastnine delodajalca in kadar takšnega zavarovanja ni mogoče doseči z milejšimi ukrepi. Seveda je razumno pričakovati, da bo varovano premoženje delodajalca takšne vrednosti, ki bo odtehtala poseg v sfero (tudi zasebno) delavcev. Nadzor nad gibanjem zaposlenih med delovnim časom s pomočjo GPS naprav po prepričanju Pooblaščenca ni dopusten, saj lahko delodajalec svoj interes po čim bolj racionalni izrabi delovnega časa doseže tudi na drugačen za delavčev zasebnost manj invaziven način (npr. s pisanjem poročil). Obdelava osebnih podatkov s pomočjo sledilnih naprav je vedno prekomerna, kadar delodajalec lahko delo in delovni proces organizira na način, ki omogoča uporabo drugih sredstev in načinov za preverjanje učinkovitosti dela in delavcev.

Kadar je namestitev sledilne naprave v službeno vozilo potrebna zaradi uresničevanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja, potem delodajalec privolitve delavca ne potrebuje, ampak ga je o namestitvi naprave dolžan le obvestiti.

Pooblaščenec poudarja, da so zgoraj navedene le splošne usmeritve pri namestitvi GPS sledilnih naprav v službena vozila in da je potrebno za vsak primer posebej presoditi, ali so nameni namestitve sledilnih naprav zakoniti in sorazmerni.

V primeru sledenja vozilom, ki jih uporabljajo avtošole, je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da se v vozilu poleg inštruktorja voznje, ki je zaposlen v avtošoli, vozi tudi oseba, ki obiskuje avtošolo in ki bi tudi morala biti obveščena o tem, da ima vozilo vgrajeno sledilno napravo oziroma bi morala podati privolitev za obdelavo osebnih podatkov. Privolitev je prostovoljna izjava volje posameznika, kar pomeni, da če se ta oseba ne bi strinjala s sledenjem, bi ji avtošola po mnenju Pooblaščenca morala omogočiti vožnjo z vozilom, ki nima vgrajene sledilne naprave.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec:
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

Poslati:

- naslovníku, po elektronski pošti;
- arhiv, tu.